

STATEN VAN CURAÇAO

ZITTINGSJAAR 2020 -2021-110

LANDSVERORDENING van de
de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014¹

tot wijziging van

No. 6   NOTA VAN WIJZIGING

Het ontwerp wordt als volgt gewijzigd:

Artikel I wordt als volgt gewijzigd:

1.

Onderdeel A komt te luiden:

A. Artikel 6 komt te luiden:

Artikel 6

Het bedrag van de belasting wordt bepaald aan de hand van de navolgende tabel. Bij een vastgestelde waarde van

Meer dan	Doch niet meer dan	Bedraagt de belasting	Benevens voor elk bedrag boven dat in kolom I
I	II	III	IV
-	250.000	-	0,2%
250.000	500.000	500	0,3%
500.000	750.000	1.500	0,4%
750.000	-	3.000	0,5%

2.

Onderdelen B, C en D komen te luiden:

B. In artikel 7, zevende lid, wordt "verenigen." vervangen door: verenigen, mits alle aanslagen enkel ongebouwde onroerende zaken dan wel enkel gebouwde onroerende zaken betreffen. Aanslagen betreffende

¹ P.B. 2014, no. 5, zoals laatstelijk gewijzigd bij P.B. 2016, no. 77.

ongebouwde onroerende en gebouwde onroerende worden niet in één aanslagbiljet verenigd.

C. Artikel 7, achtste lid, komt te luiden:

8. Aanslagen worden niet vastgesteld voor:
  - a. ongebouwde onroerende zaken met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 100,--; of
  - b. gebouwde onroerende zaken met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 300,--.

D. Artikel 7, achtste lid, komt te luiden:

8. Aanslagen worden niet vastgesteld voor:
  - c. ongebouwde onroerende zaken met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 50,--; of
  - d. gebouwde onroerende zaken met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 150,--.

3.

Onder verlettering van onderdeel E tot F wordt een nieuw onderdeel E ingevoegd, luidende:

E. Artikel 7, negende lid, komt te luiden:

9. Bij toepassing door de Inspecteur van het bepaalde in het zevende lid, gelden de bedragen, bedoeld in het achtste lid voor het totaalbedrag van alle aanslagen opgenomen in het aanslagbiljet op naam van de persoon, bedoeld in het zevende lid.

4.

Artikel II komt te luiden:

Artikel II

1. Artikelen C, E en F treden in werking met ingang van de dag na de datum van bekendmaking en werken terug tot en met 1 januari 2014.
2. Artikelen A, B en D treden in werking met ingang van de dag na de datum van bekendmaking en werken terug tot en met 1 januari 2019.

Toelichting

Het uitgangspunt van de regering is dat alle personen en bedrijven in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving gaan bijdragen aan duurzame overheidsfinanciën. Een van de middelen om dit doel te bereiken is om, onder andere, binnen het belastingstelsel te verschuiven van de directe naar de indirecte belastingen. Directe gevolg hiervan is de voorbereiding van de conceptlandsverordening tot invoering van de Landsverordening Algemene

Bestedingsbelasting. De onroerendezaakbelasting is een directe belasting waarvan de heffing directe gevolgen heeft voor het besteedbaar inkomen van de belastingbetaler. In het kader van verschuiving van direct naar indirecte belastingen past de verlaging van de tarieven van de onroerendezaakbelasting. Voorts kampt het Land reeds een aantal jaren met een krimpende economie. Op basis van recente cijfers van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten bedroeg deze krimp 20.2% in 2020². Alhoewel er volop onderzoek wordt gedaan en wordt gediscussieerd over dit onderwerp, is zowel gebaseerd op economische theorieën³ als op grond van wetenschappelijk onderzoek⁴ bewezen dat bij hoge belastingtarieven, de belastingbetaler geneigd is om het betalen van belastingen te “ontwijken of ontduiken”. Zowel het binnen grenzen van de wet ontwijken van belasting als het illegaal ontduiken van belasting acht de regering in deze onwenselijk. De regering opteert om deze redenen een algehele tariefsverlaging door te voeren in de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014, het aantal schijven zoals opgenomen in artikel 6 van die landsverordening uit te breiden met één schijf, de bedragen aan verschuldigde belasting zoals opgenomen in onderdeel A van dit ontwerp aan te passen aan de nieuwe voorgestelde tarieven die per 1 januari 2019 van toepassing zullen zijn en duidelijkheid te scheppen onder welke omstandigheden het achterwege laten van het opleggen van aanslagen voor bebouwde en onbebouwde onroerende zaken van toepassing is.

Op basis van de ontvangen informatie omtrent het aantal onroerende zaken en de waarde van deze onroerende zaken leidt deze tariefsverlaging tot een derving van gemiddeld 30% van de totale opbrengsten van onroerendezaakbelasting.

De uitvoering van de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 heeft na haar invoering te kampen gehad met vele uitdagingen waardoor de heffing van deze belasting nog niet haar volle potentie heeft bereikt. In de afgelopen periode is veel werk verzet om het systeem dat wordt gebruikt voor het beheer van het bestand aan onroerende zaken, vastleggen van de waarde van deze onroerende zaken en om aanslagen op te leggen, te verbeteren. Als gevolg van deze werkzaamheden zal de compliance ten aanzien van dit belastingmiddel moeten gaan toenemen. Daar dit verbeterproces nog gaande is, is gebruik gemaakt van de realisatiecijfers voor het jaar 2019 van NAf 28.2 miljoen ter bepaling van de derving. Rekening houdend met voornoemde percentage van 30%, bedraagt de derving om en nabij NAf 8 miljoen.

Onderdeel B

Aangezien in het nieuwe achtste lid van artikel 7 een differentiatie plaatsvindt in ongebouwde en gebouwde onroerende zaken wordt wegens praktische overwegingen de keuze gemaakt om bij het verenigen van meerdere aanslagen

² Facts & figures Amigoe 4 januari 2021.

³ Onder anderen Behavioral Economics en Laffer Curve.

⁴ Onder anderen Tamás K. Papp and ElőTakáts, IMF 2008.

op één aanslagbiljet ook rekening te houden met deze differentiatie zodat de drempel per categorie wordt toegepast. Daarom zullen enerzijds enkel aanslagen betreffende ongebouwde onroerende zaken op één aanslag worden verenigd en anderzijds de aanslagen betreffende gebouwde onroerende zaken samengevoegd worden op één aanslag.

Onderdeel C

Op 29 november 2016 is de ontwerp-Landsverordening tot wijziging van de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 bij de Staten ingediend.

Vooruitlopend op de afronding van dit traject, heeft de toenmalige Minister van Financiën bij aanschrijving d.d. 18 oktober 2016 en met instemming van de Staten goedgekeurd dat aanslagen van ongebouwde onroerende zaken met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 100,- en aanslagen van gebouwde goederen met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 300,- niet worden vastgesteld. Deze aanschrijving is in De Curaçaosche Courant gepubliceerd en geldt vanaf 1 januari 2014.

Dit beleid, zoals gepubliceerd in de aanschrijving, wordt met de wijziging van onderdeel B, geformaliseerd.

Onderdeel D

Als gevolg van de in deze nota van wijziging voorgestelde tariefsverlaging en invoering van extra schijven in de onroerendezaakbelasting dient het bedrag, waarvoor geen belasting verschuldigd is en zoals vastgesteld in het artikel 7, achtste lid, aangepast te worden.

Onderdeel E

In het negende lid van artikel 7 wordt abusievelijk verwezen naar het bedrag, genoemd in de vorige volzin. Deze verwijzing dient gecorrigeerd te worden. Tevens wordt voor een beter begrip van dit artikellid bepaald dat het betreft een verzameling aanslagbiljetten van een persoon, door de toevoeging van de woorden "op naam van de persoon, bedoeld in het zevende lid". Dit artikellid bepaalt dus dat indien alle aanslagen van een persoon op een aanslagbiljet worden verenigd, dat de drempel, genoemd in artikel 7, achtste lid, voor het totaalbedrag van alle aanslagen geldt.

Artikel II

Om eerdergenoemde redenen heeft de regering besloten om de aanpassing van artikel 6 van deze landsverordening, namelijk aanpassing van de belastingtarieven en schijven in te laten gaan met ingang van 1 januari 2019. Over het jaar 2019 zijn nog geen aanslagen onroerendezaakbelasting opgelegd.

Advies Sociaal Economische Raad

De Sociaal Economische Raad (hierna: SER) heeft op 12 januari 2021, ref.nr. 005/2021-SER, inzake de onderhavige nota van wijziging op de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 advies uitgebracht. De

regering heeft het advies van de SER bestudeerd. Dit heeft er niet toe geleid dat deze nota van wijziging is aangepast. Hierna wordt zo volledig mogelijk een reactie gegeven op het advies van de SER.

De SER verzoekt de regering in paragraaf 1.1 getiteld "Strekking en inhoud van het ontwerp" om de ten onrechte in artikel II van onderhavige nota van wijziging opgenomen verwijzing naar onderdeel E te corrigeren.

De regering merkt op dat in de reeds bij de Staten ingediende ontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 wel degelijk een onderdeel E is opgenomen. Dit onderdeel E strekt tot het invoegen van een nieuw artikel 11a na artikel 11 van de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014. Echter wegens invoeging van een nieuw onderdeel B en verlettering van onderdeel E tot onderdeel F, is artikel II op dit punt gecorrigeerd.

De SER geeft in paragraaf 2.2.1 getiteld "Gunstige koopkrachteffecten niet voor iedereen" aan van de regering te willen vernemen waarom lastenverlichting middels het verlagen van de onroerendezaakbelastingtarieven wenselijk is, voor welke doelgroepen en hoe dat past binnen het kader van het tot nu toe gevoerde fiscale beleid waarbij "inkomstenverhogende maatregelen" werden voorgestaan. De SER constateert namelijk dat in het ontwerp de noodzaak van de tariefsaanpassingen in onvoldoende mate onderbouwd is. Voorts verneemt de SER graag wat de motivering is voor de verruiming van de invorderingstermijnen.

De regering meent dat op basis van het besluit om te verschuiven van de directe belastingen naar de indirecte belastingen, waarbij binnenkort de algemene bestedingsbelasting zal worden ingevoerd, alsmede om ruimte te creëren voor de belastingbetaler om of te besteden of te sparen, is besloten om de tarieven van de onroerendezaakbelasting (hierna: OZB) te verlagen. Deze maatregelen passen dan ook in het voornemen van de regering om te komen tot duurzame overheidsfinanciën. Verlaging van de OZB-tarieven zijn daarom op hun plaats en zijn gericht op eenieder die onroerendezaakbelasting verschuldigd is.

Voor wat betreft de verruiming van de invorderingstermijnen merkt de regering op dat hiermee tegemoet wordt gekomen aan de wens van de belastingplichtigen. Aangezien de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 onder de werking van de Algemene landsverordening Landsbelastingen valt, zijn in principe zolang hiervan bij heffingsverordening niet van af wordt geweken, de algemene invorderingsbepalingen van artikel 5 van de Algemene landsverordening Landsbelastingen van toepassing. Dit houdt in dat de (voorlopige of definitieve) aanslag, met een dagtekening van 1 februari 2021 betaald moet worden binnen twee maanden na dagtekening van het aanslagbiljet. Hoewel de belastingplichtige bij de Ontvanger een betalingsregeling kan aanvragen, is er hier sprake van een kwestie van discretionaire bevoegdheid van de Ontvanger om een betalingsregeling al dan niet toe te kennen. Deze betalingstermijn, zoals wettelijk vastgelegd in artikel

5, derde lid, van de Algemene landsverordening Landsbelastingen wordt door de belastingplichtigen ervaren als te kort en onredelijk. Uit de gemeenschap, vooral van de minder draagkrachtigen, is de wens geuit de invorderingstermijnen te verruimen. Aan deze wens wordt nu tegemoetgekomen.

Voorts verzoekt de SER de regering om alsnog aan te geven hoe groot de reële gederfde OZB-opbrengst is geweest over de jaren 2017, 2018, 2019 en 2020 als gevolg van de tariefverlaging die met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2014 geëffectueerd wordt, hoe deze derving gecompenseerd werd en hoe de regering staat tegenover de opmerking van de Secretaris-generaal ad interim van het Ministerie van Financiën in haar analyse van 2 oktober 2020. In deze analyse merkt de Secretaris-generaal a.i. op dat het argument dat de tariefsverlaging zal leiden tot een inkomensderving een theoretisch argument is aangezien de na 5 jaar beoogde opbrengsten verreweg niet werden gehaald. De regering merkt op dat ervan uitgaande dat de wijzigingen zoals voorgesteld in de onderhavige nota van wijziging kracht van wet krijgen, de tariefsverlaging oftewel de verhoging van de drempel voor bebouwde objecten enkel voor de jaren 2015, 2016, 2017 en 2018 zal gelden. De reële gederfde OZB-opbrengsten over deze jaren in dit verband bedragen ruim 1 miljoen gulden per jaar.

Voorts merkt de regering op zich te kunnen vinden in de analyse van de Secretaris-generaal ad interim van het Ministerie van Financiën.

De SER acht het vanuit het oogpunt van eenduidigheid en rechtszekerheid van wezenlijk belang indien de hiernavolgende vragen, beantwoord en nader gemotiveerd worden in de toelichting bij de onderhavige nota van wijziging. Op basis van welke motivering en argumenten er terugwerkende kracht tot 1 januari 2014 wordt voorgesteld en waarom er geen sprake is van een significante afwijking van dan wel strijdigheid met artikel 81, tweede volzin, van de Staatsregeling van Curaçao? Tevens waarom er afgeweken wordt van aanwijzingen voor de regelgeving 126 en 137. Op basis van welke overwegingen en argumenten is er voorgesteld om terugwerkende kracht te verlenen aan de tariefsaanpassingen en schijven tot 1 januari 2019? In hoeverre de Inspectie der Belastingen reeds aanslagen heeft opgelegd op basis van de oude tarieven?

Of de teveel betaalde OZB gerestitueerd wordt? Zo ja, per wanneer en of de belastingdienst dit administratief wel aankan met de huidige personele capaciteit? Is in verband hiermee wellicht overwogen om een overgangsbepaling op te nemen in het ontwerp?

Waarom er in casu redelijkerwijs geen sprake is van aantasting van de rechtszekerheid van de burger?

De regering merkt op dat de Inspectie der Belastingen de op 18 oktober 2016 gepubliceerde aanschrijving conform heeft toegepast. In dat kader is het waarborgen van rechtszekerheid van de burger door de inhoud van deze

aanschrijving ook daadwerkelijk te codificeren de motivering en het argument voor de terugwerkende kracht tot 1 januari 2014.

De regering merkt op dat de terugwerkende kracht zoals de SER reeds terecht opmerkt in haar advies te maken heeft met het feit dat de onroerendezaakbelasting een vijfjarig tijdvak waarvoor de waarde van een onroerende zaak geldt kent. Indien dat niet het geval zou zijn geweest dan had de regering ervoor kunnen kiezen om onderhavige wetswijziging bijvoorbeeld per 1 januari 2021 of per eerstvolgende belastingtijdvak in te laten gaan.

De regering merkt op, zoals tevens opgemerkt in de toelichting bij de onderhavige nota van wijziging, dat de Inspectie der Belastingen over het jaar 2019 in afwachting op de vaststelling door de Staten van de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014, geen aanslagen onroerendezaakbelasting heeft opgelegd. Er zal derhalve geen belasting hoeven te worden gerestitueerd en is het vaststellen van een overgangsbepaling niet noodzakelijk. Van aantasting van de rechtszekerheid door het verlenen van terugwerkende kracht aan de tariefsaanpassingen en schijven tot 1 januari 2019, is er in casu geen sprake omdat er sprake is van begunstigend beleid.

De SER verzoekt in paragraaf 2.3 getiteld "Geen beleidsmatige koppeling met afgesproken belastinghervormingen uit Landspakket" de regering om aan te geven hoe en op welke wijze de voorgenomen lastenverlichting in de sfeer van de onroerendezaakbelasting zich verhoudt tot het geheel van belastinghervormingen zoals afgesproken in het op 2 november 2020 overeengekomen Landspakket Curaçao en hoe deze in beleidsmatig opzicht binnen contouren van het Landspakket te kaderen valt. De SER vraagt hoe de keuze voor het toepassen van verschillende tariefschijven is onderbouwd en op basis van welke systematiek er is gekomen tot de voorgestelde nieuwe tarievenstructuur.

De regering merkt op dat de tariefsverlaging zoals voorgesteld in de onderhavige nota van wijziging, in overeenstemming is met de doelstellingen van de regering conform het plan van aanpak ter realisatie van een belastingherziening dat de regering deze kabinetsperiode had willen realiseren. Dit traject was, voorafgaand aan de in november 2020 gemaakte afspraken op het gebied van het Landspakket, reeds ingezet.

De SER verneemt graag van de regering hoe op basis van SMART gedefinieerde doelstellingen en indicatoren, de regering denkt het gat te kunnen dichten tussen de institutioneel organisatorische tekortkomingen bij de belastingorganisatie aan de ene kant en anderzijds het gewenste ambitieniveau nader uiteengezet in het Landspakket. Voorts verneemt de SER graag wat de status is van het in 1994 gestarte traject om te komen tot een nieuwe belastingorganisatie en geeft de SER de regering in overweging om in het kader van de hervorming van de belastingadministratie aspecten als procesgang, samenhang, integratie, doeltreffendheid en doelmatigheid te laten toetsen door

internationale belastingexperts alvorens het traject met behulp van technische bijstand uit Nederland wordt voortgezet.

De regering merkt op dat er momenteel intern hard gewerkt wordt aan de hervorming van de belastingdienst tot een Nieuwe Belastingorganisatie waarmee verwacht wordt dat het gewenste ambitieniveau behaald kan worden. De regering neemt bij de vormgeving van deze Nieuwe Belastingorganisatie de adviezen van de SER in dit kader in overweging.

Advies Raad van Advies

De Raad van Advies (hierna: RvA) heeft op 2 maart 2021, inzake de onderhavige nota van wijziging op de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 advies ref.nr. (RvA no. RA/08-21-LV) uitgebracht.

Het advies van de RvA is voor de regering aanleiding geweest om zowel het ontwerp als memorie van toelichting op onderdelen te wijzigen. Voor zover de adviezen van de RvA niet zijn overgenomen, worden de beweegredenen daarvoor hierna zo volledig mogelijk weergegeven.

Onder hoofdstuk I getiteld "Algemeen", paragraaf 3 getiteld "Financiële gevolgen voor burger, bedrijven en instellingen", sub-paragraaf a. getiteld "Achterstallige restitutie", adviseert de RvA de regering om indien er sprake is van achterstallige restitutie met betrekking tot de belastingjaren 2014 tot en met 2016 om in de toelichting het betreffende bedrag te vermelden en de dekking ervan aan te geven.

De regering bevestigt dat de definitieve aanslagen over het tijdvak 2014 tot en met 2018 reeds zijn opgelegd en dat bij het opleggen van de definitieve aanslagen rekening is gehouden met de aanschrijving van de Minister van Financiën van 18 oktober 2016. Er is derhalve geen sprake van achterstallige restituties.

Onder hoofdstuk I getiteld "Algemeen", paragraaf 3 getiteld "Financiële gevolgen voor burger, bedrijven en instellingen", sub-paragraaf b. getiteld "De vanaf belastingjaar 2019 verwachte derving van opbrengsten uit onroerendezaakbelasting", verzoekt de RvA de regering de verwachte derving ad 30% met betrekking tot de per 1 januari 2019 in te treden wijzigingen nader toe te lichten.

De regering merkt op dat de 30% is het verschil tussen hetgeen de regering heeft verwacht aan opbrengsten onroerendezaakbelasting bij invoering van de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 en de onroerendezaakbelasting die jaarlijks is ontvangen. Voorzichtigheidshalve merkt de regering op dat gezien de huidige economische crisis waar we in verkeren mede als gevolg van de COVID-19 crisis en het effect ervan op de

economie en de werkgelegenheid het mogelijk is dat de te derven opbrengsten verder oplopen.

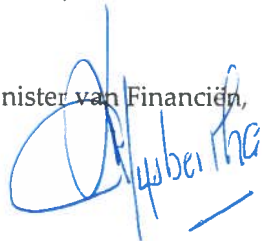
Onder hoofdstuk I getiteld "Algemeen", paragraaf 3 getiteld "Financiële gevolgen voor burger, bedrijven en instellingen", sub-paragraaf c. getiteld "Dekking van verwachte jaarlijkse derving van opbrengsten uit onroerendezaakbelasting", verzoekt de RvA de regering om toe te lichten hoe de verwachte jaarlijkse inkomstenderving van ad. NAF 8 miljoen aan te geven. De regering merkt op dat in het kader van een stringente begrotingsbewaking reeds met betrekking tot de inkomenskant beschikbare instrumenten die lokaal ingezet kunnen worden ter verhoging van de overheidsinkomen c.q. belastingopbrengsten worden ingezet. In dit kader loopt er binnen het Ministerie van Financiën een traject ten aanzien van het verhogen van de compliance van belastingplichtigen, door het nemen van concrete maatregelen zoals aanpassing van wetgeving, hetgeen derhalve zal leiden tot verhoging van de belastingopbrengsten ter dekking van te derven onroerendezaakbelastinginkomsten. Een voorbeeld hiervan is het per 1 september 2019 geïntroduceerde aangifteplicht in de onroerendezaakbelasting.

Onder hoofdstuk I getiteld "Algemeen", paragraaf 4 getiteld "De inwerkingtredingsbepaling", verzoekt de RvA de regering om toe te lichten of aan belastingplichtigen op de opgelegde aanslagen over de jaren 2014 tot en met 2016 is vermeld dat de aanslag in vier gelijke termijnen ofwel per kwartaal kan worden betaald.

De regering merkt op dat naar aanleiding van de aanschrijving van de Minister van Financiën van 18 oktober 2016 het systeem van de Inspectie der Belastingen is aangepast met dien verstande dat op alle aanslagbiljetten een mededeling wordt vermeld dat de aanslag in vier gelijke termijnen kan worden betaald. Dit is vermeld op de reeds opgelegde definitieve aanslagbiljetten over het tijdvak 2014 tot en met 2018 en zal tevens op de toekomstige aanslagbiljetten worden vermeld.

Willemstad, 9 maart 2021

De Minister van Financiën,

Aan Hare Excellentie
de Gouverneur van Curaçao
Fort Amsterdam 1
Curaçao

RvA no. RA/08-21-LV

Onderwerp: Ontwerpnota van wijziging op de ontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 (Zittingsjaar 2020-2021-110) (zaaknummers 2016/17997, 2017/743, 2017/2590 e.a.)

Advies: Met verwijzing naar uw spoedadviesverzoek d.d. 8 februari 2021 om het oordeel van de Raad van Advies inzake bovengenoemd onderwerp en naar aanleiding van de behandeling hiervan op 1 maart 2021, bericht de Raad u als volgt.

I. Algemeen

1. Inleiding

De Raad heeft op 13 september 2016 een adviesverzoek met zaaknummers 2016/032641 en 2016/029498 ontvangen over de ontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 (hierna: oorspronkelijk ontwerp). Hierover heeft de Raad op 25 oktober 2016 het advies met kenmerk RvA no. RA/47-16-LV uitgebracht. De desbetreffende ontwerplandsverordening (Zittingsjaar 2016-2017-110) is door de Staten in behandeling genomen op 9 december 2016 (hierna: het ontwerp).

Vervolgens is op 9 februari 2021 een spoedadviesverzoek bij de Raad ingediend over een ontwerpnota van wijziging. In deze ontwerpnota van wijziging stelt de regering voor om wijzigingen aan te brengen in het ontwerp dat sinds 9 december 2016 bij de Staten in behandeling ligt. In dit advies zal de Raad ingaan op voormelde ontwerpnota van wijziging (hierna: ontwerpnota van wijziging).

2. Ingrijpende wijziging van het ontwerp dat bij de Staten in behandeling is

Alvorens in te gaan op de ontwerpnota van wijziging wenst de Raad het volgende naar voren te brengen. In artikel I, onderdeel A, in samenhang met artikel II, tweede lid, van het ontwerp - dat sinds 9 december 2016 bij de Staten in behandeling is en ten aanzien waarvan nu een ontwerpnota van wijziging op tafel ligt - wordt voorgesteld om de huidige onroerendezaakbelastingtarieven met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2017 te verlagen¹.

¹ In onderdeel A van artikel I van het ontwerp dat bij de Staten is ingediend wordt voorgesteld het huidige in artikel 6 van de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 geregelde onroerendezaakbelastingtarief te verlagen. Volgens artikel II, tweede lid van voornoemd ontwerp zal het voorgestelde artikel 6 van de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2017 in werking treden.

Naar het oordeel van de Raad is dit wijzigingsvoorstel een ingrijpende wijziging van het oorspronkelijke ontwerp die niet het gevolg is van het advies van 25 oktober 2016.

Volgens de Raad was in 2016 voorzienbaar dat de in het ontwerp voorgestelde algehele onroerendezaakbelastingtariefsverlaging structureel c.q. meerjarig grote financiële gevolgen voor het Land tot gevolg zou hebben. Dit brengt met zich mee dat de effecten daarvan zorgvuldig bekeken moeten worden. In de memorie van toelichting behorende bij het ontwerp is naar het oordeel van de Raad echter onvoldoende inzichtelijk gemaakt wat de derving van de opbrengsten uit onroerendezaakbelasting verbonden aan bedoelde tariefsverlaging zullen zijn en hoe deze verwachte derving – mede gelet op de precaire overheidsfinanciën – gecompenseerd zal worden. Hoewel er naar de letter van het bepaalde in artikel 64, tweede lid, van de Staatsregeling van Curaçao en artikel 19, eerste lid, van de Landsverordening Raad van Advies geen verplichting bestaat om de Raad van Advies opnieuw te raadplegen, kan wel worden gesteld dat er een verplichting daartoe uit de strekking van genoemde artikelen voortvloeit.²

De memorie van toelichting behorende bij het ontwerp geeft – gezien artikel 11 van de Landsverordening comptabiliteit 2020 - bijvoorbeeld geen indicatie op welke wijze deze gedeelde belastingopbrengsten gecompenseerd zullen worden. De eventueel additioneel te genereren belastingopbrengsten door een betere tax compliance als gevolg van de verlaagde belastingtarieven kunnen tegenvallen. In dit verband wordt verder verwezen naar onderdeel I. “3. Financiële gevolgen voor burgers, bedrijven en instellingen” van dit advies.

Om bovengenoemde reden is de Raad van oordeel dat bedoelde ingrijpende wijziging van het oorspronkelijk ontwerp, vóór aanbieding daarvan op 29 november 2016 aan de Staten, aan de Raad voor advies aangeboden had moeten worden ofwel dat de Raad hierover gehoord had moeten worden.

De Raad beveelt – onder verwijzing naar aanwijzing 185, vijfde lid, van de Aanwijzingen voor de regelgeving - aan om bij elk voorstel tot wijziging van een ontwerp steeds na te gaan of er wel of geen sprake is van een ingrijpende wijziging. Vaste praktijk moet zijn dat de deelnemers aan het wetgevingsproces daar steeds aandacht aan geven.

3. Financiële gevolgen voor burgers, bedrijven en instellingen

a. Achterstallige restitutie

Volgens punt 2 van de ontwerpnota van wijziging worden zoals bepaald in onderdeel C aanslagen niet vastgesteld voor ongebouwde onroerende zaken met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 100 en gebouwde onroerende zaken met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 300.

Het bovenstaande betreft de formalisering van de veranderingen in de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 waarmee in de praktijk middels de aanschrijving van de Minister van Financiën d.d. 18 oktober 2016, met ingang van de dag na de datum van bekendmaking daarvan en met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2014 rekening is gehouden. Volgens de eerdergenoemde aanschrijving diende de ten aanzien van bovengenoemde categorie onroerende zaken reeds betaalde onroerendezaakbelasting in de periode 1 januari 2014 tot 18 oktober 2016 te worden gerestitueerd. In dit verband kan worden opgemerkt dat op pagina 6 van de toelichting op de ontwerpnota van wijziging – in de laatste alinea – de regering naar aanleiding van opmerkingen van de Sociale Economische Raad in zijn advies van 12 januari 2021 (met kenmerk 005/2021-SER) aangeeft de aanschrijving conform te hebben toegepast. Dit laatste impliceert volgens de Raad dat door de Belastingdienst reeds voldaan is aan eventuele restituties die samenhangen met de aanschrijving. Gelet op het vorenstaande en voorts dat onderdeel C tot 1 januari 2019 van kracht is gebleven, zijn aan dit onderdeel volgens de Raad geen nieuwe financiële consequenties voor het Land verbonden. De Raad is van oordeel

---

² Zie ook de brief d.d.26 augustus 2020 van de Directeur Sector Fiscale Zaken (pagina 1), gevoegd bij het adviesverzoek.

dat de toelichting op de ontwerpnota van wijziging thans niet helder is hieromtrent. *Echter, mocht er toch nog sprake zijn van achterstallige restitutie met betrekking tot de belastingjaren 2014 tot en met 2016, wordt in dat geval aan de regering gevraagd in de toelichting op de ontwerpnota van wijziging het betreffende bedrag te vermelden en de dekking ervan aan te geven.*

b. De vanaf belastingjaar 2019 verwachte derving van opbrengsten uit onroerendezaakbelasting

Volgens onderdeel D, zoals voorgesteld in punt 2 van de ontwerpnota van wijziging, worden aanslagen niet vastgesteld voor ongebouwde onroerende zaken met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 50 en gebouwde onroerende zaken met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 150. De voren genoemde - ten opzichte van onderdeel C - lagere bedragen als ondergrens voor het vaststellen van aanslagen komen tot stand als gevolg van de voorgenomen algehele tariefsverlaging ingaande 1 januari 2019. Opgemerkt zij dat alhoewel het voornemen is een algehele tariefsverlaging door te voeren de waarde van onroerende zaken als grens waaronder geen aanslagen worden vastgesteld niet wijzigt en gehandhaafd wordt op NAf 25.000 voor ongebouwde onroerende zaken en NAf 75.000 voor gebouwde onroerende zaken³, dit verklaart de lagere bedragen bij onderdeel D ten opzichte van onderdeel C. Volgens de voorlaatste alinea op pagina 4 van de toelichting op de ontwerpnota van wijziging zijn er over het jaar 2019 nog geen aanslagen van onroerendezaakbelasting opgelegd. De inwerkingtreding van onderdeel A, zoals voorgesteld in punt 1 in samenhang met punt 4 van de ontwerpnota van wijziging, terugwerkend tot en met 1 januari 2019 zal financiële consequenties c.q. inkomstenderving met zich meebrengen voor het Land vanaf de Begroting voor het dienstjaar 2021 en wel als gevolg van de algehele tariefsverlaging, maar er zal geen sprake zijn van restitutie. Volgens pagina 3, voorlaatste tekstblok, van de toelichting op de ontwerpnota van wijziging zal de voorgenomen tariefsverlaging leiden tot een derving van gemiddeld 30% van de totale opbrengsten uit onroerendezaakbelasting, welke uitgaande van de realisatiecijfers uit 2019 - ad NAf 28,2 miljoen - worden begroot op circa NAf 8 miljoen. *Ter verhoging van de informatiewaarde van de toelichting op de ontwerpnota van wijziging wordt de regering geadviseerd het percentage van de verwachte derving ad 30% toe te lichten.*

c. Dekking van verwachte jaarlijkse derving van opbrengsten uit onroerendezaakbelasting

Op pagina 3 - het tweede tekstblok - van de toelichting op de ontwerpnota van wijziging meldt de regering dat als gevolg van het in uitvoering zijnde verbeteringsproces de compliance ten aanzien van dit belastingmiddel moet gaan toenemen. De Raad veronderstelt dat de regering op basis van het vorenstaande een verhoging van de opbrengsten uit onroerendezaakbelasting verwacht, echter wordt niet concreet aangegeven hoe de dekking van de verwachte derving plaats zal vinden. *Derhalve wordt de regering geadviseerd in de toelichting op de ontwerpnota van wijziging de dekking van de verwachte jaarlijkse inkomstenderving van ad NAf 8 miljoen aan te geven.*

4. De inwerkingtredingsbepaling

In punt 4 van de ontwerpnota van wijziging is een nieuwe inwerkingtredingsbepaling (artikel II) opgenomen. In het eerste lid daarvan wordt bepaald dat onderdelen C, E en F van artikel I van het ontwerp in werking zullen treden met ingang van de dag na de datum van bekendmaking en terug werken tot en met 1 januari 2014. In onderdeel F van genoemd artikel wordt voorgesteld om een nieuw artikel 11a in de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 op te nemen.

³ Zie pagina 1 van de Aanschrijving achterwege laten aanslagen onroerendezaakbelasting en verruiming invorderingstermijn die op 18 oktober 2016 in de Curacaosche Courant is geplaatst. De in deze Aanschrijving genoemde bedragen van NAf 100 en NAf 300 corresponderen met de volgende waarden van onroerende zaken: - 0,4% x NAf 25.000 (onbebouwd) = NAf 100;
- 0,4% x NAf 75.000 (bebouwd) = NAf 300.

In het eerste lid van dit voorgestelde artikel 11a wordt bepaald dat de belasting invorderbaar is in vier gelijke termijnen, welke vervallen op de laatste dag van elk kwartaal, met dien verstande dat een termijn niet invorderbaar is binnen een maand na dagtekening van het aanslagbiljet. Gezien de inwerkingtredingsdatum van voornoemd artikel kan de belastingplichtige de onroerendezaakbelasting in vier gelijke termijnen ofwel per kwartaal betalen vanaf het jaar 2014. Volgens de regering is de belastingplichtige van deze mogelijkheid op de hoogte omdat deze in de "Aanschrijving achterwege laten aanslagen onroerendezaakbelasting en verruiming invorderingstermijn" is opgenomen die op 18 oktober 2016 in de Curacaosche Courant is gepubliceerd. Het is de Raad niet duidelijk of alle aanslagen die na de publicatie van de bedoelde aanschrijving werden opgelegd ook de mededeling bevatten dat betaling in termijnen mogelijk was. Indien de opgelegde aanslagen over de jaren 2014 tot en met 2016 deze mededeling niet bevatten, dan is volgens de Raad in deze gevallen sprake van een feitelijke onmogelijkheid. Immers, de belastingplichtige kon met andere woorden niet in termijnen betalen, hetgeen volgens artikel II van de ontwerpnota van wijziging wel wettelijk mogelijk is. Uit de ontwerpnota van wijziging, de toelichting daarop en overige bij het adviesverzoek gevoegde stukken is niet gebleken hoe de regering in de praktijk hiermee om zal gaan.

De Raad adviseert de regering om met inachtneming van het bovenstaande de toelichting op de ontwerpnota van wijziging aan te vullen en zonodig ook de ontwerpnota van wijziging aan te passen.

II. Inhoudelijke opmerkingen met betrekking tot de toelichting op de ontwerpnota van wijziging

1. Bijdrage naar draagkracht

In de toelichting op de ontwerpnota van wijziging geeft de regering op pagina 2 aan dat het uitgangspunt van de regering is dat alle personen en bedrijven naar draagkracht en in overeenstemming met de regelgeving gaan bijdragen aan duurzame overheidsfinanciën. Eén van de middelen om dit doel te bereiken is volgens de regering om binnen het belastingstelsel te verschuiven van de directe naar de indirecte belastingen. Directe gevolg hiervan is de voorbereiding van een ontwerp-landsverordening tot invoering van een Algemene Bestedingsbelasting.

Met betrekking tot voornoemd uitgangspunt van de regering dat onder andere de personen naar draagkracht gaan bijdragen aan duurzame overheidsfinanciën en het voornemen van de regering om in dit verband te verschuiven van directe naar indirecte belastingen wenst de Raad op te merken dat met de bedoelde verschuiving niet de draagkracht maar juist het profijtbeginsel/de bestedingen leidend wordt/worden. Het laten bijdragen op basis van de draagkracht is juist eerder te bereiken via directe belastingen aangezien hierbij progressiviteit bij de tarieven mogelijk en tevens gebruikelijk is, terwijl bij indirecte belastingen dezelfde tarieven voor alle personen gelden. Dit laatste leidt juist tot degressiviteit bij de indirecte belastingen daar hogere inkomens - in vergelijking met lagere inkomens - relatief minder aan indirecte belastingen kwijt zijn.

Gezien het bovenstaande adviseert de Raad de regering het gestelde in de betreffende passage van de toelichting op de ontwerpnota van wijziging aan te passen.

2. Belastingontduiking/belastingontwijking

Op pagina 3 van de toelichting op de ontwerpnota van wijziging geeft de regering aan dat op grond van wetenschappelijk onderzoek bewezen is dat bij hoge belastingtarieven, de belastingbetaler geneigd is om het betalen van belasting te "ontwijken". Om de prikkel tot belastingontwijking bij de onroerendezaakbelasting te verminderen is de regering voornemens om middels de ontwerpnota van wijziging een algehele tariefsverlaging door te voeren in de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014. De Raad wenst ten aanzien van dit punt het volgende op te merken.

1°. Volgens de Raad is belastingontwijking nog toegestaan. Dit is het betalen van minder of geen belasting door belastingregelingen toe te passen. Gelet op het vorenstaande vermoedt de Raad dat de regering wellicht belastingontduiking wenst tegen te gaan. Het laatste houdt in dat belastingplichtigen op een illegale wijze geen of minder belasting betalen.

De regering wordt geadviseerd de keuze voor het tegengaan van belastingontwijking - en niet belastingontduiking - in de toelichting op de ontwerpnota van wijziging toe te lichten, anders, indien de regering zich kan verenigen met de zienswijze van de Raad in dat geval de bedoelde passage in de toelichting aan te passen.

2°. Gelet op het door de regering gehanteerde argument bij de voorgenomen tariefsverlaging van de onroerendezaakbelasting, namelijk dat bij hoge belastingtarieven de belastingbetaler geneigd is de belasting te "ontwijken", wordt de regering gevraagd - in samenhang met de hierboven gemaakte opmerking met betrekking tot het begripsgebruik - aan te geven of middels de voorgenomen tariefsverlaging de regering enkel de "ontwijking" beoogt te verminderen of - in het kader van het verduurzamen van de overheidsfinanciën - ook per saldo hogere opbrengsten uit onroerendezaakbelasting beoogt binnen te halen.

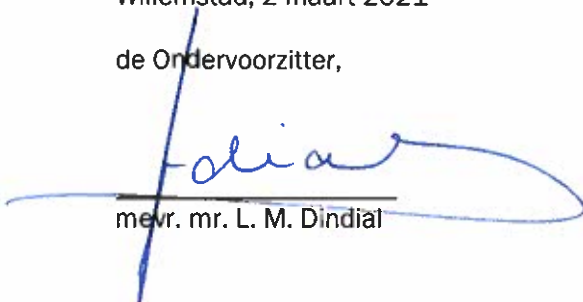
III. Opmerkingen van wetstechnische en redactionele aard

Opmerkingen van wetstechnische en redactionele aard zijn in een bijlage bij dit advies opgenomen en worden geacht hiervan integraal onderdeel uit te maken.

Concluderend geeft de Raad van Advies de regering in overweging de ontwerpnota van wijziging bij de Staten in te dienen, nadat met het vorenstaande rekening is gehouden.

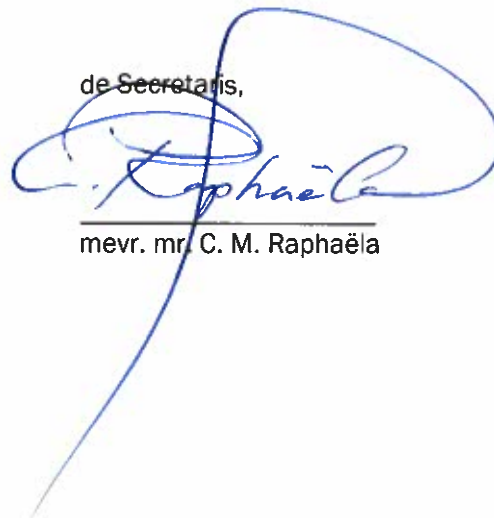
Willemstad, 2 maart 2021

de Ondervoorzitter,

mevr. mr. L. M. Dindial

de Secretaris,

mevr. mr. C. M. Raphaëla

Bijlage behorende bij het advies van de Raad van Advies, RvA no. RA/08-21-LV

Zowel de ontwerpnota van wijziging als de toelichting heeft wetstechnische en redactionele onvolkomenheden. De Raad noemt de volgende voorbeelden.

1. De ontwerpnota van wijziging

a. Punt 1 (onderdeel A)

Onder verwijzing naar het derde voorbeeld, opgenomen in aanwijzing 173, derde lid, van de Aanwijzingen voor de regelgeving wordt voorgesteld boven de tekst van artikel 6, het opschrift "Artikel 6" in te voegen.

Voorgesteld wordt om in de laatste kolom van de tabel "0.5%" te vervangen door "0,5%".

b. Punt 3 (onderdeel E)

Als gevolg van het voorgestelde in punt 4 van de ontwerpnota van wijziging wordt het oorspronkelijke onderdeel E verletterd tot F. In dat onderdeel F wordt voorgesteld om een nieuw artikel 11a in de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 op te nemen. In het tweede lid van dit voorgestelde artikel 11a wordt verwezen naar artikel 11, vijfde lid, van de Algemene landsverordening Landsbelastingen. Volgens de Raad dient echter verwezen te worden naar de zesde lid van artikel 11 van de Algemene landsverordening Landsbelastingen.

c. Punt 4 (artikel II)

Onder verwijzing naar het derde voorbeeld, opgenomen in aanwijzing 173, derde lid, van de Aanwijzingen voor de regelgeving wordt voorgesteld boven de tekst van artikel II, het opschrift "Artikel II" in te voegen.

2. De toelichting

Pagina 4

In de toelichting op punt 2, onderdeel C, van de nota van wijziging wordt verwezen naar een aanschrijving van de Minister van Financiën van 18 oktober 2016 dat in de Curacaosche Courant is gepubliceerd. Voorgesteld wordt om de vindplaats in een voetnoot op te nemen.

STATEN VAN CURAÇAO

ZITTINGSJAAR 2020 – 2021 - 110

LANDSVERORDENING van de
Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014¹

tot wijziging van de

No. 7   GEWIJZIGD ONTWERP

In naam van de Koning!

De Gouverneur van Curaçao,

In overweging genomen hebbende:

dat het wenselijk is in het kader van lastenverlichting deze landsverordening te wijzigen;

dat het wenselijk is de invorderingstermijnen te verruimen;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg der Staten, vastgesteld onderstaande landsverordening:

Artikel I

De Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 6 komt te luiden:

Artikel 6

Het bedrag van de belasting wordt bepaald aan de hand van de navolgende tabel. Bij een vastgestelde waarde van

---

¹ P.B. 2014, no. 5, zoals laatstelijk gewijzigd bij P.B. 2016, no. 77.

Meer dan	Doch niet meer dan	Bedraagt de belasting	Benevens voor elk bedrag boven dat in kolom I
I	II	III	IV
-	250.000	-	0,2%
250.000	500.000	500	0,3%
500.000	750.000	1.500	0,4%
750.000	-	3.000	0,5%

B. In artikel 7, zevende lid, wordt "verenigen." vervangen door: verenigen, mits alle aanslagen enkel ongebouwde onroerende zaken dan wel enkel gebouwde onroerende zaken betreffen. Aanslagen betreffende ongebouwde onroerende en gebouwde onroerende worden niet in één aanslagbiljet verenigd.

C. Artikel 7, achtste lid, komt te luiden:

8. Aanslagen worden niet vastgesteld voor:

- a. ongebouwde onroerende zaken met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 100,--; of
- b. gebouwde onroerende zaken met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 300,--.

D. Artikel 7, achtste lid, komt te luiden:

8. Aanslagen worden niet vastgesteld voor:

- c. ongebouwde onroerende zaken met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 50,--; of
- d. gebouwde onroerende zaken met een bedrag aan verschuldigde belasting van minder dan NAf 150,--.

E. Artikel 7, negende lid, komt te luiden:

9. Bij toepassing door de Inspecteur van het bepaalde in het zevende lid, gelden de bedragen, bedoeld in het achtste lid voor het totaalbedrag van alle aanslagen opgenomen in het aanslagbiljet op naam van de persoon, bedoeld in het zevende lid.

F. Na artikel 11 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 11a

1. De belasting is invorderbaar in vier gelijke termijnen, welke vervallen op de laatste dag van elk kwartaal, met dien verstande dat een termijn niet invorderbaar is binnen een maand na dagtekening van het aanslagbiljet.

2. In afwijking van het eerste lid is een aanslag direct invorderbaar in de gevallen, bedoeld in artikel 11, zesde lid, van de Algemene landsverordening Landsbelastingen².

Artikel II

1. Artikelen C, E en F treden in werking met ingang van de dag na de datum van bekendmaking en werken terug tot en met 1 januari 2014.
2. Artikelen A, B en D treden in werking met ingang van de dag na de datum van bekendmaking en werken terug tot en met 1 januari 2019.

Gegeven te Willemstad,

De Minister van Financiën,

Uitgegeven de
De Minister van Algemene Zaken,

---

² P.B. 2013, no. 53, zoals laatstelijk gewijzigd bij P.B. 2019, no. 92.